

Na Batu vzpomínají v Africe i Asii

V Zimbabwe, Švýcarsku nebo Singapuru si letos připomínají **kulaté výročí** od vzniku místní pobočky firmy Baťa. Někde už továrny ani nefungují, přesto na společnost místní nezapomněli.

Většina lidí už ani neví, kde všude ve světě byly továrny firmy Baťa. Jedna z nich se nechtěně proslavila tragicky – Möhlin ve Švýcarsku. Při cestě na otevření této pobočky v červenci roku 1932 zahynul Tomáš Baťa při letecké havárii.

Přesto se v Möhlinu boty značky Baťa začaly téhož roku vyrábět a produkce tam vydržela až do roku 1990. Z továrních budov se stal Baťa Park, který je zčásti památkově chráněný.

Letos si tam připomínají 80 let života s Baťou ve stejnojmenném projektu historika Tobie Ehrenbolda. „Byla se tu podívat i Sonja Baťová, setkala se se starostou i majitelem Baťa Parku,“ vypráví Ehrenbold. Tuto sobotu dokonce zpřístupnili v Möhlinu místní archiv firmy Baťa veřejnosti. A byl z toho nečekáný úspěch. „Přišlo víc než sto lidí, to jsme vůbec nečekali,“ nadchlo Ehrenbolda.

Osmdesátileté výročí působení firmy se slaví i v Singapuru, kde se společnosti daří velmi dobře a stále boty vyrábí. Jako dárek teď každému zákazníkovi sráží osm dolarů z ceny.

Šedm dekad úspěchu v Africe

Že lidé mají zájem o baťovskou historii ve světě, dokazuje i další příklad, tentokrát z Afriky. V zimbabwském městě Gweru začala 1. února výstava Baťa - sedm dekad

úspěchu. Představuje nejznámější modely baťovské obuvi prodávané na afrických trzích, dobové plakáty z Keni a fotografie. V Zimbabwe působil firma Baťa na třech místech – Gweru, Kwekwe, Mutare. „Teď vyrábí pouze ta v Gweru, továrna v Kwekwe definitivně ukončila výrobu vloni,“ popisuje Václav Prášil, zástupce vedoucího mise z českého velvyslanectví v Zimbabwe.

Pomohl bývalý velvyslanec

Právě velvyslanectví totiž za výstavou stojí. Dva roky na ní pracovala Zuzana Beranová z velvyslanectví. Opírala se přitom hlavně o články bývalého českého velvyslance v Zimbabwe Jaroslava Olšího. „To, že jsem o firmě Baťa v Zimbabwe něco publikoval, je vlastně shoda náhod. Zajímá jsem se totiž o české stopy v okolí Zambuzi,“ vzpomíná Olša, dnes velvyslanec v Koreji.

Ještě v 90. letech stihl získat cenné informace od tehdejšího ředitele továrny Baťa v Gweru, který pamatoval ještě české vedení firmy v Zimbabwe a vycházel mu vstříc. Olša získal základní podklady, obošel potomky tehdejších baťovských pracovníků, sesbíral fotografie, ale informace o úplných začátcích tamních továren nenašel.

„Jednoho dne se ale u nás objevil starý osmdesátiletý pán, který nemluvil už skoro česky, ale patřil do první skupiny baťováků, která tam v roce 38/39 přišla,“ vypráví velvyslanec. Od něj získal fotky z počátků afrických továren Baťa. Ty prý mají stále na černém kontinentě známé jméno. „Ještě tak před desítky lety byla prodejna Baťa v Zimbabwe v každém nákupním centru, prodejen bylo snad dvě stě,“ popisuje Olša.

Firmu však zasáhla krize na konci minulého desetiletí a ze tří továren zbyla jedna. I tak má ale výstava Baťa - sedm dekad úspěchu putovat letos po celé zemi. **Iva Chmelová**

V africké továrně Takto vypadala konference kvality v jedné ze zimbabwských továren v 60. letech.

Foto: Heritage of Zimbabwe No. 27, 2008

Plakát z roku 1937 Baťovská estetika byla podobná i ve Švýcarsku. Plakát láká na první tenisky s gumovou podrážkou.

Výstava v Gweru Prohlídka výstavy Baťa - 7 dekad úspěchu zaujala mnoho lidí.

Foto: velvyslanectví v Zimbabwe

Továrna v Möhlinu Dříve tady byla výroba a prodejna Baťa, dnes je tu grafické studio a dílny. 3x repro: MF DNES

Přijďte k nám Plakát zvoucí na zpřístupnění archivu Baťa v Möhlinu.

FAKTA

Zlínské satelity

Bývalé Československo

Baťov (Otrokovice)
Napajedla
Velký Dvůr (Sezimovo Ústí)
Borovina (Třebíč)
Zruč nad Sázavou
Baťovany (Partizánské)
Batizovce (Svit)
Nové Zámky
Bošany

Evropa

Ottmuth (dnes Polsko)
Borovo (Chorvatsko)
Chelmek (Polsko)
Möhlin (Švýcarsko)
Hellocourt (Francie)
Tilbury (Velká Británie)
Best (Holandsko)
Martfű (Maďarsko)

Svět

Batanagar (Indie)
Konagar (Sýrie)
Alexandrie (Egypt)
Belcamp (USA)
Batavia (Indie)
Batatuba (Brazílie)

Archiv ve Švýcarsku ukrývá fotbalový pohár Bati

MÖHLIN Historik Tobias Ehrenbold se zabývá působením firmy Baťa ve švýcarském Möhlinu už několik let. Letošní rok je ale pro něj speciální. Chystá knihu o historii firmy Baťa a navíc šéfuje tamnímu archivu. „Založili jsme ho loni v srpnu,“ říká Ehrenbold.

Proč jste archiv zakládali?

Když firma Baťa v roce 1990 ukončila výrobu, bylo hodně dokumentů zničeno – například foto-

grafie, protokoly nebo plány. My jsme ale chtěli zachránit spoustu vzpomínek pro další generace. Proto jsem jako šéf archivu požádal několik dřívějších pracovníků a historiků, aby mi poskytli materiál.

Mělo na to vliv také to, že je letos osmdesáté výročí od doby příchodu firmy Baťa do Möhlinu?

Ano, archiv se může aspoň využít při výstavách. Navíc hodně maji-

telů archivních materiálů jsou starší lidé a jejich následovníci by třeba hodnotu těchto dokumentů už nebyli schopni rozpoznat. Také se konečně vyřešila budoucnost Baťa Parku (místo, kde stával továrna komplex – poznámka redakce).

Kde jste získával materiály?

Hlavně od bývalých zaměstnanců firmy nebo jejich příbuzných. Velmi důležité věci mi poskytl architekt Markus Widmer nebo

nový majitel Baťa Parku Jakob Müller AG.

Jaké nejzajímavější věci archiv ukrývá?

Například konstrukční plány z úplného začátku továrny z roku 1932, fotky švýcarských studentů ve Zlíně, filmy, vinylové nahrávky nebo plakáty známých designérů jako jsou Leupin nebo Brun. A samozřejmě boty.

A nějaká kuriozita?

Máme tady třeba fotbalový pohár

J. A. Bati. Týmy z Möhlinu a francouzského Hellocourtu, kde byla další továrna firmy, pořádaly fotbalové zápasy právě o tento pohár.

Jaké akce letos v Möhlinu chystáte?

Největší bude zřejmě oslava státního svátku 1. srpna, která se uskuteční v Baťa Parku. V říjnu také představím svou knihu o historii Bati ve Švýcarsku.

Iva Chmelová

Zlatý Ámos teď patří na gymnázium

ZLÍN Učí počítače, je mladý a koluje o něm legendy. Michal Mikláš je ale od včerejšího dne zároveň nejoblíbenějším učitelem Zlínského kraje. Minimálně pro tento rok. „Mám z toho velkou radost,“ svěčil se pedagog.

Studenti ho totiž přihlásili do celostátní soutěže o nejoblíbenějšího učitele Zlatý Ámos. V úterý vyhrál regionální kolo a Zlínský kraj bude reprezentovat v semifinále.

Na Gymnázium a Jazykovou školu ve Zlíně učí Michal Mikláš sedmým rokem informatiku a počítačovou grafiku. Tedy hlavně studenty 3. a 4. ročníků. A zřejmě na ně má velký vliv.

„Dřív jsem uměla počítač maximálně zapnout a vypnout. Teprve na hodinách s panem učitelem mě to začalo bavit,“ upozornila například absolventka gymnázia Pavlína Sedlářová.

Oceněný pedagog se informatikou zabýval od malička. „Může za

to hlavně moje maminka,“ naznačil Mikláš. Jako dítě měl totiž potíže s kyčlemi a bylo jasné, že bude potřebovat práci, při které se sedí.

Proto rodiče navrhli, aby zkusil počítače. Do kroužku začal chodit už ve druhé třídě základní školy. „Byla to tehdy novinka a mě to tak zaujalo, že mě od nich vlastně už nic nedostalo,“ prozradil.

Sám byl prvním absolventem školy, ve které teď učí. A učitelské

Vítěz Michal Mikláš je nejoblíbenějším učitelem Zlínského kraje. Foto: Jana Fuksová

vzory má i mezi svými kolegy. Při hodinách ale prý nepoužívá žádnou zvláštní metodu. „Prostě mě to baví. Nedokážu si představit, že bych dělal něco jiného,“ konstatoval Mikláš, který se ve volném čase baví třeba fotografováním.

Jeho současní i bývalí žáci ho do soutěže Zlatý Ámos nominovali z několika důvodů.

Například proto, že jim látku dokázal vysvětlit tak, že ji bez problémů umí použít v běžném životě. „Já si třeba prací na počítači přivydělávám ke studiu,“ prohlásila Pavlína Sedlářová. „A také se o něm vyprávěla legenda, že je na počítače machr, což se potvrdilo,“ zhodnotil svého učitele student 3. ročníku Martin Nosek.

Soutěž o nejoblíbenějšího učitele vyhlašuje občanské sdružení Klub Domino, Dětská tisková agentura. Semifinále je naplánované na 8. března. **Jana Fuksová**

Přerov dal Bochoři osm milionů, záchrana letiště je hodně drahá

PŘEROV, ZLÍN (ill, roh) Zachovat funkční letiště v Bochoři, o což vedle Olomouckého a Zlínského kraje usiluje i přerovská radnice, je stále složitější. Potvrdila to i rozepře mezi přerovskými zastupiteli, kteří rozhodovali o tom, zda letiště dát na jeho záchranu osm milionů korun.

I když nakonec byla většina z nich pro, opoziční zastupitelé neviděli žádnou ekonomickou vizi projektu. Přesněji řečeno takzvanou cost-benefit analýzu záměru. Tedy studii, která dává odpověď třeba na to, jaké budou náklady a výdaje projektu, jakou bude mít letiště zátěž či kdo na něm bude přistávat.

„Nevím přesně, co schvalovali v Přerově, ale kvůli zachování letiště už byla zpracována řada studií,“ tvrdí náměstek zlínského hejtmána Libor Lukáš.

„Politici věc posuzovali a rozhodovali s podklady a konkrétními čísly. Právě analýza nákladů a výnosů, která vycházela z našeho podnikatelského plánu, byla zpracována v několika variantách,“ míní náměstek olomouckého hejtmána Ivan Kosatík.

To však přerovská opozice odmítá. „Podle nás byla důvodová zpráva silně nevyvážená, neobsahovala všechny ekonomické aspekty,“ argumentuje zastupitel Richard Šlechta.

Podle Lukáše by ale měly oba kraje i město Přerov bojovat o každou korunu pro zachování letiště. „Je třeba zabránit tomu, aby bylo časem zničeno,“ myslí si Lukáš. Podle něho je nutné letiště zachovat z více důvodů.

Jednak kvůli zaměstnanosti, protože o práci by jinak přišlo kolem

800 lidí, a také z důvodu bezpečnosti.

Bochořské letiště ale utrpělo před pár dny velkou ránu. Evropská komise totiž rozhodla, že na jeho modernizaci nepošle dříve slíbených 450 milionů korun.

„Je to blbě,“ řekl Lukáš. „V praxi by to mělo ale znamenat pouze to, že bude letiště zmodernizováno pomaleji, než jsme předpokládali,“ dodal Lukáš.

INZERCE

Automobily-popt.

Jakoukoliv Š - Felicii. T: 604 118 269

Koupím

Knihy, LP, pohledy, plakáty. T: 603469105